

te lijden. Het leven was voor rijke mensen het paradijs op aarde. De kleine burgers, gezien de lage lonen, ware deze de dupe en konden zij zich dikwijls niet het hoogst nodige verschaffen. Weediegenen, en zij waren talrijk, die door ziekte of werkloosheid werden getroffen. Sterfgevallen waren onder de arbeidersklasse het meest. Ik beleefde dit alles van kortbij mede, alhoewel ik het beter had bij mijn zuster, waarvan de man een leidende post bekleedde op de burelen van de telegraaf.

Intussen had men mij in de gemeenteschool geplaatst, omdat men schoonbroer en mijn zuster het moe waren van steeds geld uit de zakken van de ouders der leerlingen te halen, onder alle voorwendzels, een kaars voor deze of gene heilige enz.. Ookvonden zij het schoolonderwijs te veel gericht op kerkelijke geschiedenis. Zij waren niet onkristelijk maar tegen de dogma der kerk, progressistisch aangelegd. Ik deed mijn eerste kommunie en vele bedevarten, door de raad van mijn grootmoeder, om ~~het~~ mirakel te beleven eens van uit een kerk, zonder krukken naar huis te komen. Op die bedevaarten, om er een te noemen: Scherpenheuvel, zag men de ganse dag kreupel-bedelende mensen, en rond de kerk, tenten met snoeperijen en speelgoed. In de kerk hingen een paar krukken onder aan het kristusbeeld, waarvoor een afbakening, het geld lag bij hopen, stukjes van 5 en 10 cm., ^{of centen,} door de bedevaarders bij handgrepen ingeworpen. Dat ~~beeld~~ heeft zo een geweldige indruk van afkeer op mij gemaakt dat ik ~~dat~~ ik ben gaan denken dat er iets Harperde Buiten rond de kerk kermistenten voor wie kopen kon, op de baan geklaag van blinden en allerhande kreupele- arme- biddende dutsen. In de kerk, wel, doordachte aftrugelaarj op de goede gelovigen, rond een onschuldig kristusbeeld.

Te huis van de bedevart, en zelf ter plaatse, doorstond ik steeds hevige pijnen. Zo ben ik opgegroeid, was een goed leerling geworden in de gemeenteschool, maar mijn dijbreuk hielden mij veel 't huis. Op ongeveer 11 jaren overviel mij op het kermisplein een geweldige pijn dat men mij naar huis moest brengen. Er werd consultatie gehouden en ik zou een dijoperatie doorstaan, daar waar de heup en het dijbeen in elkaar komen. Dit moest gebeuren zonder verdovingsmiddelen. De wonde door de snede aan het dijbeen was zeer groot langs waar het been moest gezuiverd worden aan de hoksels, van de verzwoeren materie. Om deze zuivering moest er iedere dag hernieuwd, een verband van gasdoek, in de wonde, van ongeveer 5 op 30 cm.,